

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

In jurul tarifului.

Sibiu, 25 Februarie n.

Spusesem într'un număr mai recent, că din cauza tarifului autonom vamal, pe care legislațiunea țării noastre voia să-l inarticuleze în lege, s'a născut neînțelegere între guvernul ungar și cel austriac. Starea lucrului e următoarea: Încă în vara anului trecut, când a fost prezentat dietei proiectul de lege despre inarticularea tarifului vamal autonom, luase înțelegere guvernul din Austria cu guvernul nostru, ca în discuție să nu fie luat acest proiect de lege, decât numai după ce se vor termina pertractările între guvernele monarhiei cu privire la reînnoirea pactului, pentru că dacă pertractările dau rezultat bun, proiectul de lege devine de prisos și va fi retras, iar dacă nu succede reînnoirea pactului, nici guvernul austriac nu mai poate avea nici o obiecționare în contra inarticulării.

Vremea a trecut, pertractările s'a continuat cu privire la reînnoirea pactului, însă rezultat pozitiv n'au dat. Cei ce pertractează, niște specialiști și oameni de încredere ai ambelor guverne, sunt și acum la început, la discuția generală. Lucru prea firesc, că până vor termina, — presupunând, că sporiul va fi tot cel de până acum, — trec decenii, și atâta guvernul ungar nu poate aștepta cu inarticularea tarifului său propriu, autonom, vamal.

A dat deci îndrumare comisiunii economice a dietei să iee în desbatere proiectul de lege, și apoi să-l prezinte dietei spre votare. De aci supărare mare la cei din Austria, și imputare guvernului ungar, că nu se ține de cuvânt, că-și calcă promisiunea. Prim-ministrul *Wekerle* a mers imediat la Viena și a lămurit lucrul, ajungând cu colegul său din Austria, cu baronul *Beck*, la o nouă înțelegere, de acel cuprins, că

proiectul de lege despre inarticularea tarifului autonom vamal va fi discutat în comisiune numai în general, iar discuția pe articole va fi amânată până după terminarea pertractărilor între guverne cu privire la reînnoirea pactului. S'a luat însă și înțelegerea, că acestea pertractări să fie accelerate și purtate astfel, ca cel mult într'o lună să fie terminate.

Vineri după amiază comisiunea economică a dietei s'a întrunit și a luat în desbatere proiectul de lege, iar ministrul de comunicațiune *Kossuth*, comunicând comisiunii înțelegerea la care a ajuns guvernul ungar cu cel austriac, a făcut declarațiunea, că oricare ar fi rezultatul pertractărilor ce se vor purta acum între guverne cu privire la reînnoirea pactului, comunitatea economică a Ungariei cu Austria va exista numai până la anul 1917, nu mai departe, pentru că atunci negreșit țara își primește independența vamală, și că pertractările cu guvernul austriac au să fie terminate cu orice preț în curs de o lună, adică până la Paști, când se va ști, dacă rămâne Ungaria și mai departe în legăturile economice de până acum cu Austria, ori se desface din această tovrășie.

Comunicările ministrului de comunicațiune *Kossuth* au fost bine primite în comisiunea economică a dietei, — care apoi a și discutat proiectul de lege cu pricina numai în general, iar discuția pe articole a fost amânată până după Paști, — și sunt bine primite și din partea presei maghiare. Iar dl prim-ministru *Wekerle* va pleca Mercuri, în 27 Februarie n. la Viena, pentru a începe pertractările cu guvernul austriac în chestia pactului. A le începe, și a le termina grabnic, dacă se va putea; iar dacă nu, ele vor fi continuate și după Paști, pentru că ade-vărul e, că reînnoirea pactului e deocamdată necesitate mai mare pentru Ungaria decât pentru Austria!

Reformele școlare.

Două sunt proiectele de lege, pe cari domnul ministru de culte și instrucțiune publică, contele *Apponyi*, le-a prezentat dietei în ședința de Joi: unul despre îmbunătățirea salarelor învățătoresci la școlile susținute de stat, altul despre raporturile de drept și solarele învățătoresci la școlile comunale și confesionale. Pentru noi are însemnătate proiectul din urmă, pe care-l dăm în întregime, în traducere făcută după textul original ungar. E următorul:

Salarul învățătoresc.

§. 1. Învățătorii dela școlile populare comunale și confesionale sunt funcționari publici, iar competențele lor, stabilite prin lege, vin asigurate pe cale administrativă.

§. 2. Salarul fundamental anual al învățătorilor ordinari comunali și confesionali e cel puțin de câte 1200 coroane, în comunele trecute în clasa I. și II., iar în comunele de clasa III. cel puțin de câte 1100 coroane, și în celelalte comune cel puțin de câte 1000 coroane. Onorariul dat pentru instrucția făcută în școlile industriale și comerciale, precum și pentru conducerea școlii economice de repetiție, nu e computat în acest salar fundamental. Învățătorii suplinitori pot să conducă în mod independent o clasă numai cu permisiunea comisiunii administrative, și anume, numai în mod provisoriu, și se împartășesc de o remunerațiune de cel puțin 800 coroane la an. Fiecărui învățător îi mai compete afară de salar, locuință potrivită în natură (cel puțin două camere, bucătărie, cămară și cele mai necesare localități laterale) și grădină de cel puțin un sfert de jugăr, ori apoi echivalentul corăspunzător. În lipsa locuinței compete fiecărui învățător bani de cuartir, amăsurați clasei în care se află comuna, iar în comunele cari nu sunt înșirate între cele cu clase, îi compete la an suma de 200 coroane. La școlile cu mai mulți învățători, locuința în natură, eventual banii de cuartir pentru învățătorii necăsătoriți și învățătoarele nemăritate poate să-i stabilească autoritatea școlară locală cu abateri dela dispozițiile de sus. Dispozițiunile cuprinse în §§-ii 139 și 140 din

art. de lege XXXVIII. dela 1868, după cari postul vacant de învățător trebuie îndeplinit în curs de jumătate de an și în timpul acesta are să fie aplicat la școală un învățător suplinitor (candidat de învățător), mai departe, că la moartea învățătorului, văduva și orfanii săi au dreptul la întregul salar și la locuință pe jumătate de an dela moarte; și în fine dispozițiunea din §-ul 138 al aceluiași articol de lege, după care învățătorii sunt aleși pe viață, se extinde și asupra învățătorilor aplicați la școlile elementare confesionale.

§. 3. Pentru învățătorii ordinari aplicați la școlile elementare comunale și confesionale, adaosul de etate se stabilește astfel: După 5 ani de serviciu 200 cor., după 10 ani de serviciu 100 cor., după 15 ani de serviciu 100 cor., după 20 ani de serviciu 200 cor., după 25 ani de serviciu 200 cor. și după 30 ani de serviciu 200 cor. Acest adaos nu se compută în salarul fundamental. La stabilirea adaosului servește ca îndreptățire timpul de serviciu pe care învățătorul ordinar, provăzută cu diplomă în regulă, l'a împlinit cu neîntrerupere dela ocuparea postului în mod definitiv, cel mult însă dela 1 Octomvrie 1893, încoace. Dela intrarea în vigoare a acestei legi apoi, la învățătorii ordinari este a se socoti timpul de serviciu împlinit cu neîntrerupere dela depunerea jurământului prescris în §-ul 33 al legii acesteia și ocuparea postului în mod definitiv. Ca întrerupere justificată a serviciului este a se considera împrejurarea, când învățătorul din cauză de morbo, ori din altă cauză, neatărnătoare de el, a fost necesitat să părăsească serviciul ca învățător, și împrejurarea aceasta a adus-o la cunoștința inspectorului regesc de școli la ocaziunea îndepărtării sale. Regulamentele susținătorilor de școli, cu privire la adaosul de serviciu, create până acum, ori în pregătire de a se crea, rămân în valoare, dacă în ele se asigură pentru învățători cel puțin atâta cât se cuprinde în §-ul acesta. După intrarea în vigoare a legii prezente fiecare învățător, provăzută cu calificarea legală și corăspunzând condițiunilor din lege, se poate bucura de adaosul stabilit. Prin urmare, învățătorii, cari la intrarea

FOIȘOARĂ.

Răspuns.

Domnule redactor! În foișoara ziarului dvoastră a apărut în numărul din urmă un articol al unui oarecare Ion Crainic (al unor lucruri de a căror beză morală nu vreau să mă ocup) intitulat „In jurul „Revistei teologice” (în loc de „In jurul celor dela „Revista teologică”). Nu aș considera ca o datorie a răspunde la acel articol, dacă el nu s'ar fi tipărit în foaia dvoastră, la care am colaborat și eu timp de trei ani de zile și ai cărei cetitori mă cunosc.

Dar așa sunt dator față de ziarul dvoastră, față de cetitorii lui și față de alți oameni, între cari articolul amintit vrea să bage zizanie, arătându-mă ca un om care-mi schimb părerea după bătaia vântului și care nu s'ar simțit nici chiar de patima răzbnării — zic am chiar datorie să răspund.

Dl Crainic zice „in jurul Revistei teologice”. De fapt însă are mai mult cu mine. Nu m-aș mira de aceasta, dacă neînsemnata mea persoană ar avea pretenții mari, dacă aș fi un nume cunoscut, un scriitor mare. Scriitorii cei mari merită ca li se comenteze un rând-două din scrieri, în două foiletoane consecutive.

Dar eu, ce pretenții pot avea afară de a ceea ce a fi privit ca un om sincer, care ocolește lingușirea față de ori cine.

Dl Crainic nu are cu Revista teologică, dumnealui (ori nu dlui?) are ce are cu mine, *personal*.

Căci dacă ar fi voit să vorbească în adevăr „in jurul Revistei teologice”, ar fi trebuit să amintească părerea „Luceafărului” despre acea revistă și numai după aceea să ajungă la mine.

Eu am scris despre Revista teologică vr-o câteva rânduri încă înainte de anul nou, la câteva zile după apariția revistei și după apariția Luceafărului. Dar articolul în care aminteam despre această revistă nu l-am putut publica până în 4 Ianuarie. În ziua în care a apărut în Budapesta începutul articolului meu, a apărut o notiță scrisă de dl N. Iorga în Neamul Românesc din București. Din o mică neglijență la tipografie, din articolul meu a apărut în ziua menționată numai începutul. Partea a doua a lui a apărut în Nr. 6, și tocmai în ziua în care am primit în Budapesta Neamul Românesc. Când am citit notița dlui Iorga, articolul meu era cules și nici o schimbare nu mai puteam să fac — și nici nu voiam să fac. De altmurdacă ar fi putut fi vorba de vr-o influențare, aș fi șters din articolul meu partea în care spuneam că sunt de altă părere decât Luceafărul în privința revistei, căci la urma urmei ceea ce spune dl Iorga e

mai aproape de cele zise de dl Goga, decât de cele zise de mine.

Aceasta poate nu le știa dl Crainic. Dacă vrea le poate crede. Eu îl asigur pe onoarea mea, că nu e nici un cuvânt mincinos, în ceea ce spun. Dânsul poate să aleagă adevărul, dacă-i place, dacă nu — îl privește.

Ceea ce știa dl Crainic era, că am făcut un act de neconsecvență mare, care trebuie să-l expiez prin cuvintele aspre cu cari mă muștră.

Dar chestia nici aici nu e așa de încurcată și nici așa de primejdioasă, cum o crede — adică nu cum o crede, ci cum o prezintă dl Crainic.

Chestia e următoarea: Într'un articol din „Tribuna” ziceam la 25 Decembrie 1906, după spusesem, că în Arad au apărut până azi trei reviste bisericesti, cari dădeau atenție mare concursurilor, comunicatelor oficiale și din când în când și literaturii bisericesti: azi ne trebuiesc în Arad, ca și în celelalte centre bisericesti reviste teologice, științifice, cari „să facă din preot un om de știință, înțelegător de aproape al chemării sale sub toate raporturile”. Așadar, ne trebuie astăzi o revistă cu mult, cu mult superioară celor de până acum.

La 19 Ianuarie scriam în „Lupta” din Budapesta, drept răspuns „Luceafărului” — răspuns semnalat încă în 6 Ianuarie — următoarele: „Ne trebuie o re-

vistă teologică, a cărei chemare să fie a țineă viu focul sfânt din inima preotului, până la ultima suflare a acestuia, ne trebuie un organ periodic, care să continue a-i da preotului continuarea învățătorei începute în seminarii (dară dl Crainic nu vrea să înțeleagă. N. F.), pe care nu i-o pot da, cum se face aceasta la alte popoare, cărțile temeinice de literatură bisericască pe cari încă nu le avem... ne trebuie de sigur ceva de care să se poată sprijini preotul pentru a nu cădea el și prin el însăși biserica!” Și ceva mai departe: „O corectă înțelegere a chestiunii ne va țineă departe pentru cine știe câtă vreme de discuții *prea savante* și științifice, de studii generale *prea amănunțite* (sublinieri dedicate acum dlui Crainic), pentru cari la noi încă n'a sosit vremea” etc.

Așadar părerea mea era și este: azi ne trebuie o revistă bisericască cu mult mai științifică decât cele de până acum, — o revistă științifică care să nu se piardă însă în „discuții *prea savante* și științifice, etc.”, pentru cari nouă ne sunt rezervate alte vremuri mai bune. Față de exagerări spuneam chiar, că acestei reviste am dori să-i zicem mai bucuros revistă bisericască, „care simțindu și sigur terenul sub picioare și cunoșcându și planul de acțiune, nu se aruncă în văzduh pentru idei întoarse, cari i-se par luminoase, ci aprinzându și luminarea sigură, se nizu-

în viață a legii acesteia se bucură de primul, ori și de al doilea cinciște de câte 100 cor., pe baza §-lui 2 din art. de lege XXVI dela 1893, începând dela intrarea în vigoare a legii acesteia mai primesc ca întregire 100 coroane.

§. 4. Ministrul de culte și instrucțiune publică e îndreptățit să acorde adaose personale de natura salariului și de câte 200 cor. pe seama învățătorilor dela școalele elementare comunale și confesionale, cari în cursul vremii mai lungi și-au câștigat merite speciale, și anume, la propunerea comisiei administrative și a inspectorului regesc de școale, în cadrele sumei trecute în bugetul de stat spre acest scop.

§. 5. Salariul învățătorului poate să fie format, conform usului de până acum, din bani și din naturale, ori din venitele pământului dat în folosință, însă cu restrângerea trecută în §-ul 7 și 8.

§. 6. Salariul în bani dela susținătorul de școală este dator a-l plăti învățătorului în rate lunare, ori apoi pe câte 3 luni, însă totdeauna înainte.

§. 7. Plătirea unei părți a salariului învățătoresc în naturale se conceden numai sub condițiunea, ca aceste naturale să le adune susținătorul de școală, fără întrevinerea învățătorului, și să le predea învățătorului în cantitatea stabilită mai înainte, astfel însă, ca ultima rată din competența anuală să i se predea cel mult la finea lunii Novembre. Dacă susținătorul de școală nu predă învățătorului naturalele în modul acum stabilit, ori apoi cuilitatea mijlocie a recoltei nu e corespunzătoare, în loc de naturale învățătorul are să primească în bani gata valoarea lor.

§. 8. Echivalentul în bani pentru folosirea pământurilor școlare, cari formează întregirea venitelor învățătoresci, fără a se computa aci locuința și grădina, trebuie să fie stabilit separat pentru fiecare post de învățător. Ca bază la stabilirea servește, subtrăgându-se toate dările, arănda care să plătește în comună pentru imobile de asemenea categorie, adăugându-se apoi valoarea în bani a serviciilor pe cari le fac cumva locuitorii (credincioșii) din comună în jurul culturii pământurilor școlare. Pentru fiecare comună trebuie în urmă stabilit echivalentul în bani a naturalelor (emolumente, lemne, etc.), pe cari le primește învățătorul, luându-se prețul mediu din cei trei ani din urmă (1904—1906). În contra stabilirii, partea interesată poate reclama în 30 de zile la comisiunea administrativă, iar în contra hotărârii acesteia, ținându-se în vedere dispozițiunile art. de lege XXVI. din 1896, să poată ridica plânsoare la judecătoria reg. ung. administrativă. Stabilirile făcute deja pe baza art. de lege XXVI. din 1893, întrucât învățătorul primește ajutor de stat (întregire de salariu) pe baza acestora, rămân neatinse.

§. 9. În viitor la școalele elementare populare se vor institui numai po-

sturi de învățători ordinari pentru împlinirea afacerilor învățătoresci în mod independent, iar posturile de învățători pot fi ocupate numai de persoane provăzute cu diplomă valabilă învățătorescă. La posturile de învățători ordinari, cu excepția dispozițiilor provisorii, cari sunt de luat în cazurile înscrise în §-ul 29, în §-ul 139 din art. de lege XXXVIII. anul 1868, și în §-ul 2 al legii acesteia, învățători suplinitori nu pot fi aplicați.

§. 10. Susținătorii de școale sunt datori să poarte evidență despre salariile învățătoresci pentru fiecare învățător separat. Pe baza acestora, sumele restante, fie la plângerea învățătorului, fie la arătarea făcută din oficiu, vin încasate pe cale administrativă dela debitorii singuratici. Modalitățile execuțiunii le stabilește pe calea ordonanțelor ministrul de culte și instrucțiune publică, în înțelegere cu ministrul de interne și de finanțe.

§. 11. Dacă învățătorul dela școală confesională face, pe baza §-lui 141 din art. de lege XXXVIII. dela 1868, și servicii de cantor, la stabilirea salariului învățătoresc, ținându-se în vedere salariul cel mai mic din §-ul 2 al legii acesteia, competențele sale ca învățător și cantor luate împreună formează salariul învățătoresc, care astfel împreună socotit, ca salariu de învățător și de cantor, vine luat în considerație și la îndreptățirea învățătorului cu privire la pensie.

Ajutorul de stat.

§. 12. Susținătorii de școale dela școalele elementare populare, comunale și confesionale, sunt datori să stabilească competențele învățătorilor ordinari aplicați în școalele lor în trei ani socotiți dela intrarea în vigoare a legii acesteia, adică până la 30 Iunie 1910, asigurând un salariu minimal cel puțin în suma precisată în §§-ii 2 și 3 ai legii acesteia. Întrucât însă în urma sărăciei lor, prevăzută în §-ul 15, nu sunt în stare să o facă aceasta, sunt datori cel mult până la 30 Septembrie 1910 să ceară ajutor de stat după modalitățile mai jos înscrise, dela ministrul de culte și instrucțiune publică, rugarea comunei, care n'a folosit încă cele 5% acordate de art. de lege XXXVIII. din 1868, §-ul 35, și nu le-a repartizat pe locuitori, nu poate fi luată în pertractare. Ajutorul acesta pot să-l ceară susținătorii de școale oricând după intrarea legii acesteia în vigoare, cu privire la oricare învățător care împlinește condițiunile stabilite în legea aceasta. Școale existente, dacă susținătorii lor n'au reclamat ajutorul de stat în termenul prescripș, pot să-l ceară mai târziu numai în cazul, dacă situația lor materială s'a schimbat în cursul vremii și aceasta se poate dovedi pe calea procedurii din §-ul 15. În pomeniții trei ani de tranziție susținătorii de școale au să asigure pe seama învățătorilor dela școalele lor numai competențele determinate în articolul de lege XXVI. din anul 1893,

nunțată, mai vie, mai rodnică, mai binecuvântată". (Dară dl Crainic nu vrea să înțeleagă).

De ce? Pentru că în întreagă discuția aceasta, care e pornită, nu din motive serioase, ci din motive personale, domnește alt ton decât acela pe care mă trudește să-l mențin totdeauna în ce scriu, tonul obiectivității și al sincerității. O mică divergență de păreri: eu cred că datoria fiecăreia e să fie sincer, dl Crainic (o, o!) crede că mai curând te duc la scop alte căi, plecaciuni și tănăieri, lingușiri și orice lipsă de judecată proprie. Dacă dl Crainic crede că mă 'nșel în dlui, îl rog să o dovedească. Voiu fi cel dintâiu care mă voiu bucura pentru aceasta. Căci nu sunt dintre aceia, cari privesc cu ochii îndiferenți sporirea acelor elemente, cari numai la umbra altora se pot manifesta și cari numai făcând două lucruri se pot manifesta: lingușind pe unii și lovind pe alții.

Dacă dl Crainic vrea să continue discuția, o poate face.

Din parte-mi am terminat. La un nou răspuns nu mă simt dator a mai face reflexii, pentru că tonul și intențiile dnlui Crainic și jur nu mă obligă la nimic.

Primiți vă rog dle Redactor mulțămitele și salutările mele.

Budapesta, în 4 Februarie 1907.

N. Făușor.

iar în scopul întregirii acestora li-se lasă în folosință până la 30 Septembrie 1910 ajutoarele de stat acordate până la 30 Iunie 1907. Asemnarea ajutorului de stat se face și în cazul acesta după modalitățile din §-ul 32 al legii acesteia. Dispozițiile legii acesteia însă, cu excepția §§-ilor 2, 3 și 20, se extind și asupra școalelor acestora. Ajutor nou de stat se acordă sub acest timp de tranziție numai ca întregire a competențelor stabilite în legea prezentă, și pentru învățători aplicați la astfel de școale, cari corespund tuturor condițiilor legii acesteia.

§. 13. Dacă confesiunile ca susținătoare de școale nu asigură salariul minimal învățătoresc în termenul stabilit în paragraful premergător, însă școala cu toate acestea vreau să o susțină, salariul cel mai mic învățătoresc stabilit în legea aceasta este a se conșidera ca stabilit în contul confesiunii susținătoare de școale. Iar dacă salariul învățătoresc nu se poate încasa, și susținătorii de școale și după stabilirea acestei împrejurări nu recurg la ajutorul statului, respectivii susținători de școale își perd dreptul de a mai susține școală în comuna aceea.

§. 14. Salariul învățătoresc și cantoral stabilit până acum și plătit din isvoarele proprii de venit ale susținătorilor de școale, este a se plăti și mai departe, respective, în scopul esoperării ajutorului de stat nu poate fi scărit. De altă parte e în drept susținătorul de școale fie comuna, fie confesiunea, să urce din propriile mijloace salariul învățătoresc la sumă egală cu al învățătorilor de stat, fără ca în urma acestui fapt ajutorul de stat odată stabilit să poată fi denegat ori redus. Dacă venitele postului învățătoresc dela o școală care primește ajutor de stat se imputănează în urma unei împrejurări de natură durabilă, care n'a putut fi împedecată din partea susținătorului de școale, respectiva autoritate școlară poate să ceară prin comisiunea administrativă urcarea ajutorului de stat dela ministrul de culte și instrucțiune publică.

§. 15. Ministrul de culte și instrucțiune publică întregeste din suma votată de legislațiune spre scopul acesta salariile învățătorilor dela școalele populare ale comunelor și confesiunilor avizate la aceasta, și anume, pe calea comisiei administrative a municipiului respectiv, avizând despre aceasta respectiva autoritate supremă școlară, până la suma minimală stabilită în legea aceasta, sub condițiunile din §§-ii 16, 17, 18, 19 și 20 ai legii acesteia, pe lângă următoarele modalități:

a) Comisiunea administrativă stabilește, pe baza bugetului școlar, a contractului cu învățătorul, și a atestatului despre starea materială a confesiunii, subscris și de primpretorul cercual (primarul orașului), suma care se plătește învățătorului ca salariu, respective ca plată pentru cantoral, și suma venitelor din cari se acoper aceste erogate. Stabilește mai departe cuificația legală a învățătorului, cetățenia sa de stat, precum și aceea, dacă știe ceti și scrie corect ungurește și știe să propună ungurește, și că a depus jurământul prescripș în §-ul 33 din legea aceasta. În urmă mai stabilește comisiunea administrativă, dacă respectiva școală corespunde condițiilor cerute de §§-ii 27 și 28 din art. de lege 38 dela 1868.

b) Comisiunea administrativă examinează și aceea, dacă planul de învățământ și ordinea de propunere la școala respectivă, cum și ajustarea ei cu recuzite, etc. corespunde condițiilor legii, în special celor cuprinse în §§-ii 16, 17, 18, 19 și 20 din legea aceasta, mai departe și aceea, că în clasa învățătorului, pentru care se cere întregire de salariu, câți copii dintre cei de toate zilele (6—12 ani) ar avea să umble. Întrucât numărul lor ar rămâne sub 30, ministrul de culte și instrucțiune publică numai în cazuri extraordinare va încuviința ajutor de stat.

§. 16. Ajutor de stat sau întregire de salariu pot să primească numai învățătorii dela astfel de școale comunale ori confesionale, în cari obiectele obligate de învățământ din §§-ii 11 și 55 din art. de lege 38 dela 1868 și din §§-ii 19 și 20 ai

legii acesteia se propun după planul de învățământ dat de respectiva autoritate supremă bisericească, respective de miistrul de culte și instrucțiune publică, în curs de 6 ani, în cel puțin câte 8 luni de instrucție la an, la sate, și în cel puțin 9 luni de instrucție la an, la orașe.

(Va urma.)

NOUȚĂȚI.

Legea contelui Apponyi. Incepem astăzi să publicăm proiectul de lege despre îmbunătățirea salariilor învățătoresci la școalele confesionale. După ce-l vom publica întreg, ne vom spune părerea cu privire la părțile sale vătămătoare pentru autonomia bisericii noastre și pentru școala română, pentru ca cetitorii să ne poată urmări scrisesele cu textul proiectului de lege în mână.

Și până atunci însă, spre orientarea opiniunii publice române, trebuie să spunem, că *primejdie mai mare n'a amenințat niciodată biserica și școala noastră, ca cea cuprinsă în legea contelui Apponyi. Proiectul acesta de lege, e, după convingerile noastre, mult mai jignitor pentru noi, de cum eră nefericitul proiect al fostului ministru Berzeviciy, și el înseamnă nimicirea cu desăvârșire a școalei române.* Cei în drept sigur vor lua din vreme măsurile de apărare, și vor face ca primejdia, dacă numai se poate, să fie delăturată.

† **Generalul Iacob Lahovari.** Moartea ministrului român de externe, gen. *Iacob Lahovari*, a atins dureros toate păturile sociale românești, dat fiind că neamul românesc a pierdut în decedatul un om de inimă, un bărbat politic de mare valoare, și mai ales un militar excelent. Corpurile legiuitoare române, comunicându-se tristul eveniment, au ridicat sedința în semn de doliu, la teatru reprezentatiune nu s'a ținut, un bal al elitei bucureștene a fost contramandat, iar ziarele scriu toate cu multă durere despre pierderea îndurată. Se așteaptă sosirea corpului decedatului general în țară, când apoi i se va face o înmormântare impozantă. Pe M. Sa Regele îl va reprezenta la actul înmormântării Alteța Sa Regală Principele Ferdinand.

* **Dela cassa arhidiecezană.** Dl *Alexiu Onișu*, jude regesc penz. a donat pentru biserica catedrală din Sibiu suma de cor. 50—, iar pentru gimnaziul din Brad, au intrat dela comuna Tisa cor. 24—, dela comuna Berin cor. 1376.

* **Dela comitat.** Luni, 4 Martie n. la orele 10 dimineața țin sedință comitetul central al comitatului Sibiu, în sala mică a casei comitatene, în scopul luării măsurilor necesare pentru compunerea listei electorale pe anul 1908 în comunele aparținătoare comitatului Sibiu.

† **Abatele G. Gidofalvy**, parohul bisericii rom. cat. din Sibiu, a fost înmormântat Vineri, la orele 3, cu solemnitate mare. Catafalcul a fost așezat în biserică, încă Vineri dimineața. La înmormântare a luat parte lume multă. Actul înmormântării l'a săvârșit canonicul *Tamas* din Alba-Iulia, ca mandatar al episcopului *Majláth*, cu asistență număroasă. Multe coroane au fost depuse pe sicriul decedatului, care în sunetul muzicii militare a fost dus apoi la mormânt și așezat în sinul pământului. Între cei ce au dat onorul ultim răposatului, la ceremonia săvârșită în biserică, a fost și Escelenția Sa Archiepiscopul și Metropolitul nostru *Ivan Mešianu*, Superintendntul bisericii săsești Dr. *Teutsch*, generalii și ofițerii superiori din Sibiu, comite suprem, președintele tribunalului, etc. etc.

* **O deputație din Borgopund la ministrul de interne.** O deputație din Borgopund și încă din vre-o 8 comane din apropiere s'a prezentat Vineri, în 22 Februarie la ministrul *Andrássy*, în cauza regulării hotărârii. Ministrul le-a promis, că va lua măsurile necesare în cauză. Deputația s'a dus apoi la ministrul de comerț *Kossuth Ferencz*, cu rugarea de a lărgi gara dela Borgopund. Ministrul a

este a alunga încetul cu încetul întunecul.

E vre-o contradicție între ce am spus întâiu și între ce am spus a doua oară?

Dl Crainic zice: „da, este”.

Eu zic, că nu este, și o simt în sufletul meu aceasta, ceea ce nu poate zice și dl Crainic despre dsa.

„Sfătătorii ne cam rămână deci pe acasă” — zice dl Crainic indignat. Sfătătorii toți, ori numai aceia pe cari nu-i cheamă Ioan Crainic (care dă și el sfaturi aproape pe o coloană întreagă de foileton) ???

Și sfătoșii...?

Căci dl Crainic, după ce mă osândește pentru că spun că la noi încă nu e vremea pentru discuții prea savante și științifice, zice despre un articol publicat în numărul I al revistei: „prea din cale afară științific este articolul... cutare”. De ce se indignează împotriva unui articol din cale afară de științific și nu-i dă și altuia voce ca să spună în general, că numai mai târziu va veni timpul și la noi pentru discuții prea savante, — constatare, pe care o face însăși „Revista teologică” spunând: „trebuie să acoperim succesiv (subliniare pe care i-o dedic tot dlui Crainic) din deficietele culturale ale grelelor vechuri trecute și să stăruim, ca interesul cultural al bisericii noastre cel puțin pe viitor să-și primească o îndrumare mai pro-

zis, că va cerceta afacerea. Deputațiunea a fost condusă de deputatul Dr. Alexandru Vaide.

Ministrul de culte Apponyi la Cluj. În 4 Martie n. va veni ministrul de culte și instrucțiune publică la Cluj, pentru ca să asiste la promoțiunea lui Kunz Ödön, care va fi promovat sub auspiciis regis. Orașul se pregătește să-i facă o primire splendidă.

Furturi în ministerul de justiție. În ministerul de justiție au fost furate în decurs de câteva săptămâni mai multe acte. Pe lângă acte mai lipsiau și haine, ghiozdane pentru acte, etc. În zilele trecute i-a succedat unui diurnist să pună mâna pe un tinar frumos îmbrăcat, care ieșea din cancelaria ministerului de justiție cu acte și cu un palton. Diurnistul îndată l-a suspiciat și l-a dat pe mâna poliției. S'a constatat că hoțul e un vagabund, numit Alfred Antoni, care din lipsă de ocupație se îndeletnicia de mult cu meseria aceasta. A mărturisit, că a comis 35 de furturi în ministerul de justiție. Cu actele furate nu se știe ce-a făcut.

Atentat. Asupra ministrului de justiție din Olanda, un anarhist cu numele Pollak a slobozit patru gloanțe de revolver, fără însă a-l nimeri. Atentatorul e arestat.

Rugare. Stimatele Doamne preotese din tractul Agnizei, cari până acum nu au trimis taxa cu care s'au înscris la fondul de binefacere al tractului, sunt rugate se administreze cât să poată mai curând acele oferte la preanonatului oficiu protoprezbital, spre a să putea da socoteală de suma încusă. La însărcinarea stimatei doamne pro opopese: Ioan Alexandru paroh.

O bandă de falsificatori de bani. Poliția din Kecskemét a dat de urma unei bande de falsificatori de bani, care falsifică piese de câte 20 coroane. În fruntea falsificatorilor stă un individ numit Szilágyi Iános, care a fost de mai multe ori pedepșit pentru falsificare de bani.

Amănunte despre deraierea trenului din New-York. Un martor ocular descrie astfel catastrofa: „Am văzut trenul alergând, împresurat peste tot de scântei electrice. La o curbă, unul din vagoane sări de pe linie, târând după sine alte trei. De pe ferestrele sparte, cădeau bucăți de cadavre, complet zdrobite, transformate în masse informe, pentru că trenul a târât vre-o câteva sute de metri după sine vagoanele răsturnate. Unii morți au putut fi recunoscuți numai după giuvaericele ce aveau la ei. O femeie alergă ca o nebună, ridicând brațele mutilate; i s'au fost rupt brațele; peste câteva minute căzu jos moartă. Opinia publică e foarte îndârjită contra direcțiunii drumului de fer, care întrebuițase pentru trenuri accelerate vagoane ușoare de lemn în loc de vagoane grele de oțel. Contra membrilor direcțiunii se vor lansa mandate de arestare.

Prigonirea Jidovilor în Odessa. Măcelurile înscenate în contra Jidovilor din Odessa se continuă și sunt, — după cum relatează foile — cu mult mai sângeroase decât cele de până acum.

Vaporul olandez „Berlin“, care venia dela Londra spre Amsterdam, a fost aruncat în urma unei furtuni violente, pe o ridicătură de nisip, tocmai în momentul când voia să ancorage. S'a scufundat apoi în mare, întâi o parte a vaporului, în urmă cealaltă, îngropând în fundul mării și pe cei 141 pasageri cari se aflau în vapor. Dela mal au venit imediat bărci de salvare, dar n'au putut să prindă decât numai cadavre, pentru că acte de salvare nu le-a lăsat furtuna să săvârșească. Au scăpat cu viață numai 15 pasageri.

Teatru în Orăștie. Reprezentație teatrală va aranja tinerimea română din Orăștie în favorul gimnaziului român din Brad și al atelierului de țesătorie din Orăștie Sâmbătă, în 2 Martie 1907, în sala cea mare a hotelului „Transsylvania“. Incepătul precis la 8 ore seara. Suprasolvi-rile se primesc cu mulțămîi și sunt a se adresa casierului dlui Valer Orbonaș în Orăștie.

Teatru în Rășinari. Corul învățătoresc dela școala rom. gr. or din Rășinari invită la producțiunea corală-teatrală ce o va aranja cu elevii școlii și corul de adulți Duminecă, în 18 Februarie v. (3 Martie n.) a. c. în sala festivă a școlii. Incepătul precis la 2 oare d. a. După producțiune urmează joc în pavilionul hotelului N. Vidrighin. Venitul curat e destinat școlii.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu. Programul convenirii sociale împreunate cu cântări și joc, Duminecă, la 3 Martie st. n. 1907 în „Unicum“. e următorul: 1. *Dorule*, cor mixt de A. Bena. 2. a) *Voi să-lui triste* b) *Veselia* coruri de bărbați de „*“. 3. *O că-tare solo pentru tenor*, cu acompaniire de pian. 4. *Eu eram odinioară*, cor mixt de T. Popovici. 5. *Cântec*, cor mixt de I. Mateiu. 6. *În pădure*, cor de bărbați de T. cav. Flondor. 7. *O cântare de solo pentru tenor*, cu acompaniare de pian. 8. *La fântână*, cor mixt de A. Bena. — Joc.

Dictionarul limbei maimuțelor. În timpul mai nou se ocupă mulți naturaliști cu studiarea limbei maimuțelor. Așa i-a succedat unui învățat american să prindă cu ajutorul gramfonului diferitele suete, cari constituie limba acestor animale. Până acuma i-a succedat să adune vre-o 200 de cuvinte. După constatările ce le-a făcut, maimuța numește cu cuvântul „aera“ ziua, focul și căldură, iar cuvântul „kukaa“ însemnează apa, ploaia și frigul, și „gasku“ însemnează mănecarea. Mai are trebuință de cel mult 20-30 de cuvinte, pentru a construi întreg dictionarul limbei maimuțelor. E de luat însă în considerare, că și la ele diferă graiul celor cari sunt în libertate de graiul celor îmblânzite.

Pe vieri cu deosebire o să-i intereseze, că „Pepinaria milenară“ din Nagyösz comitatul Torontal, ca în toți anii, dispune și acum de ce e mai bune calități de viață, în sortele cele mai curate, și pe acelea le vinde cu prețurile cele mai moderate. Catalogul artistic în limba română, germană, maghiară sau sârbească îl trimite gratis și franco oricui îl cere.

Cronică bisericească.

Intrebuițarea luminărilor la sf. liturgie.

Intre toate rânduelile liturgice este sf. liturgie aceea, la care s'a introdus mai întâi întrebuițarea luminărilor. Intrebuițarea aceasta nu era numai o urmare a necesității, adunându-se adevărat credincioșii în timpul perzeușionilor în cripte întunecoase la adusul sacrificiului celui necrut, ci totdeauna și un simbol al acelei lumini, care ni s'a arătat în Iisus Cristos. Cât privește modul întrebuițării luminărilor la sf. liturgie, apoi el așa cum îl avem astăzi s'a dezvoltat numai succesiv. Sf. Ieronim d. ex. vorbește numai de arderea luminilor pe timpul cetirii sf. evangeliilor (adv. Vigil. ep. 53), de unde se poate conchide, că până la timpul său luminările se aprindeau numai atunci când se cetia sf. evanghelie. În timpul după sf. Ieronim ardeau însă luminările în tot timpul sf. liturgiei, cum ne mărturisește despre aceasta Isidor din Sevilla (Etymolog. lib. 7 c. 12).

În ziua de astăzi încă ard luminările în biserică în tot timpul sf. liturgiei, și anume atât în altar, pe sf. masă, cât și în naos, în policandre, și înaintea sf. icoane. Cât privește numărul luminărilor, cari au să ardă în biserică pe timpul săvârșirii sf. liturgiei, apoi aceasta în biserica ortodoxă nu s'a fixat așa de precis ca în biserica romano-catolică, pentru că biserica ortodoxă pleacă din acel punct de vedere, ca să se lase în voia fiecărei biserici de a fixa amănunțit referințelor și stării finanțiere numărul luminărilor, cari au să ardă în biserică la sf. liturgie și la celelalte rândueli liturgice, săvârșite în biserică. Pentru aceea nu și-a putut afla aplicare practică nici în biserica gr. ort. din Bucovina aceea orînduire a reformatoriului împărat Iosif II., prin care s'a fost fixat numărul luminărilor cari aveau să ardă în biserică, ci ea, precum și multe alte orînduiri ale acestui împărat relativ la cultul divin, au rămas în biserica gr. ort. fără efectul dorit.

Deși biserica ortodoxă nu precizează numărul luminărilor cari au să ardă în biserică, ea totuși cere, ca la isprăvirea sf. liturgiei să ardă pe sf. masă patru sau trei luminări, la proscomidiar, fiind pe dânsul sf. daruri, una, și înaintea icoanelor măcar două. În caz de mare lipsă să fie cel puțin două luminări sau măcar una, a săvârșit însă sf. liturgie fără nici o luminare, e după părerea celor mai mulți teologi ortodocși oprit (Comp. Sinopsis a mitrop. Iacov 1767, p. 14). Cu deosebire trebuie se ardă luminile, sau măcar o lumină,

pe timpul prefacerii darurilor în prea scumpul corp și sânge a lui Christos. Pentru aceea și cred unii liturgiști, că ar fi iertat să se continue sf. liturgie, și dacă după prefacerea darurilor s'ar fi finit luminările, și n'ar fi posibil de a procura măcar o luminare. Din cauza aceasta a și orânduit biserica, ca să nu fie iertat a începe sf. liturgie înainte de aprinderea luminărilor și de a nu le stânge până la finea liturgiei. („Candela.“)

Viață socială.

— Producțiunea teatrală din Răhău. —

Duminecă în 4/17 Februarie a. c. locuitorii comunei Răhău au avut o zi de sărbătoare, de înălțare sufletească.

Corpul didactic de acolo, spriginit de Dnii preoți N. Cărpinișan și I. Floca, a aranjat o producțiune teatrală muzicală-declamatorie.

Bogatul program a fost executat de învățătorii și elevii școlii. Cântările au fost conduse de învățătorii S. Floca și Fleșer. Au succedat pe deplin: „Iată oara de serbare“ și „sunt fecior zdrăvan“. Băieții și fetițele cari au declamat și cari au predat piese teatrale au fost instruite de Dșoara Eliza Crișan și V. Cărpinișan. Punctul din urmă „Otravă femeiescă“, în care se sbiciuiesc foarte bine apucăturile rele din societatea cultă, a fost predat de întreg corpul învățătoresc. Toți și-au achitat foarte bine rolurile, iar Dșoara Crișan a fost adevărată artistă.

Și acum să spun câteva cuvinte despre efectul ce-l au producțiunile prestate tot și mai ales cele școlare asupra poporului! Mai mult de 200 țărani și țărance erau de față. Toți ascultau cu cea mai mare atențiune. Pe fețele lor se vedea o bucurie nespuse de mare, mai cu seamă când s'au predat niște poezii și o pieză, bine scrisă. Limba dulce și corectă are o influență binefăcătoare asupra poporului. Nimic nu poate contribui la întărirea sentimentului național ca limba plină de farmec. Iar păcatele sbiciuite, beția, lenea și altele, făceau ca s'auzi pe țărani: Noa vezi, apoi să nu înveți carte?... Păi să n'o dai de beție? ș.a.

După producțiune s'a încins o horă, numai ca aia. Era frumos să vezi cum inteligență cu țărani se prind în joc. Animația la culme. În pauză, în aplauzele tuturor, niște flăcăi în frunte cu vâtaful lor inv. Cărpinișan au jucat foarte frumos „Călușerul și Bătuta“; iar în faptul zilei ne-am depărtat toți cu impresiile cele mai plăcute.

Se cuvine toată lauda harnicului corp didactic!

În fine mai amintesc, că dintre inteligență a luat parte dnii preoți din loc, dl notar Cărpinișan, vicenot. Tatar; dl inv. Fleșer și fam. din Orăștie, G. Tătar comtabil din Sebeș, Preoții: Nicolae Oancea și fam. Petrifalău, P. Cucuian și fam. Loman, Dobre și fam. Căpălna. Dna Suciu și fam. Spring. Iuristul Zeler și stud. Floca. Învățători au fost: I. Păcălă, Căpălna; Dobre și Dejenar, Deal, Ghișoiu, Călnic, V. Zdrenghea, Petrifalău.

Vasile Zdrenghea
învățător

Cărți și reviste.

„Candela“, foaie bisericească-literară, redactată cu concursul mai multor preoți din arhidieceza Bucovinei, de Dr. Emilian Voitschi și Artemon A. Manastyrski, Anul XXVI, Nr. 2. Cuprinsul: Geneza, Introducere și coment. (urmăre și fine), de Dr. V. Tamavski. Viața și activitatea sfânt. apostol Paul, de Dr. V. Gheorghiu. Regulele (tractate) pe larg ale celui întru sfinți părintelui nostru Vasile, arhiepiscopul Cesareei Capadociei, după întrebări și răspunsuri (urmăre), de Nicolai Cotos. Istoria și literatura moralei creștine, de Dr. E. Voitschi. Text rusec. Scurte comunicări. Întrebări și cazuri pastorale. Cronică. Bibliografie. Cernăuți, Societatea tipografică bucovineană.

Teatru.

Luni: Kean, dramă.

Marti: Die Schützenliesel, operetă.

Din public.*)

Mulțămîi publică.

În urma întreprinderii colectei în scopul edificării bisericii greco-orientale române din comuna Decea-murășan am primit ajutoare din următoarele locuri:

Dela ilustrul domn Alexandru Moosonyi 50 cor., N. N., din Sibiu 50 cor., Biserica gr. or. română din Otlaca (tractul Chișineu) din dieceza Aradului 20 cor. și parohul de acolo George Turio 2 cor. = 22 cor. Prin oficiul parohial gr. orient. român din Șimand primit de tot 15 cor. și anume: cu tasul purtat în biserică 6 o. 31 flieri, Augustin Beleş, preot 5 cor., Saveta Beleş 2 cor., Stefan Leucuța, preot 1 cor., Pavel Stana, învățător 69 fil. Prin oficiul parohial gr. or. român din Buhani tractul Buteni, dieceza Aradului am primit de tot 12 cor. 33 flieri și anume: cu tasul prin biserică în ziua de Rusali 3 o. 8 flieri, Ioan Muntean, paroh 2 cor., Ioan Giurgiu, preot 1 cor., Paraschiya Giurgiu, preoteasă 1 cor. Dela mai mulți sume mai mici. Prin oficiul parohial gr. or. român din Budila tractul Treiscaune am primit de tot 11 cor. 62 flieri și anume: Iordan Curcubătă, capelan 1 cor. 20 flieri, Ioan Purece, măcelar 1 cor. Dela alții sume mai mici. Biserica gr. or. din Șiria 10 cor. Comuna bisericească gr. or. română din Nădlao tractul Arad 10 cor. Parohia Vurtop, prin parohul Ioan Gligor 10 coroane. Epitropia parohială din Sibiu Cetate, prin epitropul Nicolae Bența 10 cor. Casa de păstrare (reuniune) din Săliște 10 cor. Parohia gr. or. română din Bichiș-Caba 5 cor. 50 flieri. Parohiile Brețou, trac. Treiscaune s'a colectat în biserică 5 cor. 42 flieri, Mesteacă 5 cor. 96 flieri, Micălaș, tractul Arad 7 cor. 68 flieri, Ribicioara-de-jos 6 cor. 30 flieri, Sămbăteni, tractul Arad 4 cor. 80 flieri. Credincioșii gr. or. din parohia Booz, tractul Ilie 4 cor. 50 flieri. Oficiul parohial gr. or. din Someș-cald 4 cor. 50 flieri. Parohiile Almașul-mic, prin parohul Nicolae Todea 4 cor. 50 flieri, Ohaba prin epitropul Savu Codre 3 cor. 70 flieri, Ciceu-Poeni s'a colectat dela credincioșii 3 cor. 50 flieri, Bucium-Muntari, prin par. Ioan Cosma 3 cor. 32 flieri, Mișca tractul Chișineu, prin parohul Ioan Avram 3 cor. 10 flieri, Sadu, tractul Sibiuului 2 cor., Marpod 2 cor., George Burlea, paroh din Borcan 2 cor., Parohiile gr. or. române Mănerău, tractul Ienopolea 2 cor. 52 flieri, Maloncrav, tractul Sighioara 3 cor. 40 flieri.

Cu cartea de colectă prin Teodor Paul s'a colectat: Comuna Săliște 79 cor. 99 flieri, Sebeșul-săsesco 28 cor. 30 flieri, Tilișca 23 cor. 50 flieri, Răhău 22 cor., Alba-Iulia 20 cor. 50 flieri, Săsciori 18 o. 28 flieri, Cricău 15 cor. 60 flieri, Cetea 13 cor. 98 flieri, Heria 13 cor. 98 flieri, Vaidasig 13 cor. 80 flieri, Geoaagiu-superior 13 cor. 30 flieri, Șard 13 cor., Geomal 12 cor. 2 flieri, Lopadea-română 11 cor. 20 flieri, Galeș 10 cor. 72 flieri, Tibru 10 o. 54 flieri, Bucerdea-vinoasă 9 cor. 32 flieri, Bărbant 9 cor. 74 flieri, Căpălna 8 cor. 71 flieri, Rod 9 cor. 10 flieri, Sălcud 8 cor. 20 flieri, Ciunga 8 cor. 90 flieri, Măgina 8 cor. 96 flieri, Poiana, tractul Mărcurea 8 cor. 32 flieri, Laz 7 cor., Deag 7 cor. 54 flieri, Chișfalău 6 cor. 34 flieri, Benic 6 cor., Fărău 5 cor. 70 flieri, Poiana (I. Aiud) 5 cor. 80 flieri, Mesentea 5 cor., Căcova 4 cor. 90 flieri, Ațanțis 4 cor. 90 flieri, Sănbenedic, tractul Târnavi 4 cor. 80 flieri, Murăș-Cheța 4 cor. 50 fil., Petrila-română 4 cor. 20 flieri, Său Iacob 4 cor. 20 flieri, Spălnaca 4 cor. 3 flieri, Șugag 4 cor., Șilela-maghiară 3 cor. 90 fil., Herepea-maghiară 3 cor. 20 fil., Poplaca 3 cor. 6 flieri, Jina 2 cor. 98 flieri, Rășinari 20 fil.

Prin colectantul Partenie Popa s'a colectat: Pianul-superior 18 cor., Lanerăm 14 cor. 82 flieri, Pianul-inferior 10 o. 50 flieri, Stremț 9 cor. 50 flieri, Vințul-de-jos 3 cor. 7 flieri.

Nota: Din sumele colectate prin dl Teodor Paul și Partenie Popa li-s'a dat lor 30%.

Pentru această ajutorare cu care au binevoit a ne veni întru ajutor marimimoșii creștini, pe lângă exprimarea mulțămitei noastre nu vom înceta a ruga pe părințele ceres, ca să li-se înmulțească înșutit.

Totodată rugăm pe onorații domni preoți, cari încă nu ne-au trimis listele cu nici un rezultat, să binevoiască a ni-le retrimite cu ori-ce rezultat.

Murăș-Decea, 18/31 Dec. 1906.

Vasile Crișan
paroh.

Teodor Olteanu
epitrop.

Teodor Paul
notar.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Concurs

[14] 3-3

Pentru întregirea locului vacant de protopop al tractului Cohalm, se escrie prin această concurs cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu oficiul acesta sunt:

1. Dotațiunea protopopească statorită prin concluzul sinodului arhidiecezan 21 Aprilie 1900 sub Nr. protocolar 116 în suma de cor. 1000 și anume cor. 600 se solvesc din fondul general administrativ al arhidiecezei, iar cor. 400 dela parohiile din tract.

2. Taxele pentru vizitațiunea canonică făcută în parohii odată pe an, accidenții pentru comisiuni și azistări la examene.

3. Venitele din parohia centrală Cohalm sau din parohia pe care o vor statorii autoritățile mai înalte ca reședință protopopească. Aceste venituri se cuprind în coala B. compusă în scopul întregirii venitelor parohiale din vasteria țării. Cei ce reflectează la acest loc vacant trebuie să aibă calificațiunea statorită în statutul organic §. 53 și în regulamentul pentru alegerea protopopilor tractuali, întregit cu concluzul cgresual Nr. 111 din 1888, și să-și înainteze cererile de concurs instruite pe temeiul numitului regulament Preaveneratului Conzistoriu arhidiecezan în Sibiu înainte de expirarea timpului pus.

Din ședința comitetului protopopesic al tractului Cohalm ținută în Cohalm la 18/31 Ianuarie 1907.

Dr. E. M. Cristea m. p.

asesor, comisariu conz.

George Maican m. p.
notar.

Nr. 633—1906

[43] 2-3

Concurs.

Pe baza ordinului conzistorial din 19 Decembrie 1906. Nr. 12,417 Bis, se publică concurs pentru întregirea parohiei de clasa a II-a Jabenita cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”, pe lângă emumentele fasonate în coala B, despre ajutorul dela stat.

Petenții vor aterne suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigoare, subscrisului oficiu, observând, că în Duminecele resp. sărbătorile ce cad în termjmul deschis, suplicanții, cu prealabila în cunoștințare a oficiului protopresbiterial, se pot prezenta odată în comună spre a căuta și predică în sf. biserică.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Reghin. Reghin, 3 Ianuarie 1907.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Galaction Șagau
protopresbiter.

Nr. 2—1907.

[46] 2-3

Concurs.

Pe baza rezoluției Preveneratului Conzistor din 2 Ianuarie 1907, Nr. 12,664/1906 B., se publică concurs pentru postul de capelan lângă bolnăviciosul paroh în parohia de clasa a III-a Nucșoara din protopresbiteratul Hațeg, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt jumătate din venitele parohiei.

Concurenții să-și trimită cererile cu documentele prescise în termenul indicat la subsemnatul oficiu protopresbiterial și să se prezenteze într-o Duminecă sau sărbătoare acolo, spre a-și arăta dexteritatea în cântarea și cuvântarea bisericească.

Hațeg, în 6 Februarie 1907.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

[45] 2-3

Publicare de licitație.

Comuna bisericească Petrângeni (tractul Abrud) dorește repararea și acoperirea turului bisericii cu tinichea, și aceasta o face pe calea licitației publice, ce se va ține la Marti în 24 Aprilie (7 Maiu) 1907, la 10 ore a. m. în localul școalei.

Prețul de strigare conform planului și preliminarului de spese aprobat de Preaven. Conzistor arhidiecezan sub Nr. 3693/1906 Ep. este de 832 cor. 51 fl.

Licitanții au a depune un vadiu de 5% și o declarație că cunosc condițiunile de licitație. Oferte închise se primesc înainte de licitație provăzute cu vadiul de mai sus și declarația menționată.

Planul și preliminarul de spese stau la dispoziția întreprinzătorilor precum și alte informațiuni dela oficiul parohial.

Oficiul parohial gr. or.

Petrângeni, la 5/18 Februarie 1907.

Pentru comitetul parohial:

I. Moldovan
prezident.

Vasilu Popa
notar.

La **Librăria arhidiecezană**
din **Sibiu (Nagyszeben)**
află aplicare imediat

o calfa

care pe lângă limba română să cunoască și limba maghiară și germană, preferiți vor fi aceia cari cunosc afacerile de librărie

Tot aici se primește și un
practicant

cu cel puțin 2 clase gimnaziale sau reale.

Publicațiune.

Subscrisul având lipsă de un stenograf român 3—4 săptămâni, aceia cari doresc să vină, să se însinue la mine, ca să ne înțelegem asupra condițiunilor.

Dr. Nicolau Șerban

[34] 5-5

advocat — Făgăraș.

Nr. 111 T.

3-3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de
conducător-contabil

la **Librăria și Tipografia arhidiecezană** din **Sibiu**, se publică prin această concurs.

Reflecțanții la acest post să-și înainteze ofertele, cari vor avea să conțină și condițiunile de salar, Comisiunei administrative a Tipografiei arhidiecezane până în 28 Februarie st. v. 1907.

La ofert să se alăture:

Atestat de botez.

Atestat despre aptitudinile sale în această specialitate eventual și alte documente.

Sibiu, din ședința comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane, ținută la 18 Ianuarie 1907.

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum
Prima plantațiune de viță nobilitată
de pe **Târnave**

Propr: Fr. Caspari, Mediaș 44, (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a lăsat mușterilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procura cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru vin de masă, desert etc., — prin a căror plantare și producere proprietarii viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțumită și recunoștință se trimite la cerere gratis și fără cost.

Biblioteca religioasă

— a „Telegrafului Român” —

Sfinții:

1. Vasile cel mare 20 fl.
2. Marele Mucenic George 30 „
3. Apostolii Petru și Pavel 30 „
4. Marele Mucenic Dimitrie și Sfinții Marii Impărați Constantin și Elena 30 „

Ediție populară alcătuită după „Viața Sfinților”, tipărită în București la 1895, de Simeon Popescu, protopresbiter. Sibiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procura

La **LIBRĂRIA ARHIDIECEZANA** din **Sibiu**
se află de vânzare următoarele:

Album de broderii și țesături românești cor 16—

Modele de cusături românești Caetul I à cor. — 50
„ II „ „ 1—

Edate de d-șoara **MINERVA COSMA**.

Explicarea Evangeliilor duminecale

și ale

Sărbătorilor împărătești

de

— **Simeon Popescu**, —

Protopresbiter-Profesor.

Tiparul și editura

TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE

în **Sibiu-Nagyszeben**.

Prețul broșat 3 coroane + porto 20 fileri.

Prin **Librăria arhidiecezană** din **Sibiu**
se pot procura icoane cu

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm, simple 21 coroane,
fine 27 40 cor., foarte fine 39 20 cor.

Mărimea 63/79 cm, simple 27 40 cor.,
fine 39 20 cor., foarte fine 48 40 cor.

Mărimea 74/100 cm, simple 39 20 cor.,
fine 48 40 cor., foarte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm, simple 48 40 cor.,
fine 70 cor., foarte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm, simple 67 20 cor.,
fine 89 60 cor., foarte fine 117 100 cor.

Efectuirea se poate face în 25 zile.

Gata se află pictate pe mătăsă: mărimea
72/114 cm 128 80 cor.; 72/100 cm 90 cor.;
55/68 cm 50 cor.; pe jumătate mătăsă 72/100
cm 86 cor.; pe pânză 82/110 cm 80 coroane.

La **Librăria Tipografiei arhidiecezane** din **Sibiu**
se află de vânzare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvântarea Înaltpreasfântiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoșnița de toate zilele. — Polunoșnița Sămbetei. — Rânduiala Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rânduiala Obedniței. — Ciasul al nouălea. — Rânduiala Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slujba sfintei cuminecturi. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierii, Bogorodicienele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste săptămână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rânduiala Sinaxariului. — Bogorodicienele troparelor ce se cântă peste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinaxariul pe toate lunile. — Pășchălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricile Pășchăliei și folosirea acelor. — Însemnarea cum se cetesc Evangheliile Voscesnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat 2 cor., legat în pânză 2 cor.
40 fl., legat în piele roșie cu copcii 4 cor.

Requisite de scris

se pot procura
de la

Librăria arhidiecezană